

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

לחג השבועות תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

כתובות - קי"א

1. ר' זירא היה נשמת מר' יהודה רבו כיון שהיה מעונין לעלות לא"י, ור' יהודה סבר שעובר בעשה. מנין?
    - א. 'בבלה יובאו ושמה יהיו עד יום פקדי'. ור' זירא יענה שהפסוק עוסק בכלי שרת.
    - ב. אלא: 'השבועתי אתכם בנות ירושלים.. אם תעירו את אהבה עד שתחפץ'
      - א. ורבי זירא יענה שהפסוק מלמד שלא יעלו ישראל בחומה, יחד ביד חזקה. אבל יחיד יכול. ורב יהודה עונה שיש עוד 'השבועתי'.
      - ב. ור' זירא - כדריב"ח: 3 לשונות 'שבועה' - א. שלא יעלו ישראל בחומה. ב. שהשביע הקב"ה את ישראל שלא ימרדו באומות. ג. שהשביע הקב"ה את העכו"ם שלא ישתעבדו בישראל יותר מדאי. ורב יהודה - 'אם תעירו ואם תעוררו' זוהי אזהרה כפולה.
      - ג. ורבי זירא - כדריב"ח: שש לשונות שבועה - שלש כדאמרן. ועוד שלש א. שלא יגלו את הקץ - הנביאים שביניהם. ב. שלא ירחקו את הקץ - להרבות בתחנונים יותר מדאי. ג. שלא יגלו הסוד לעובדי כוכבים - סוד העבור ו"א טעמי תורה.
  - בצבאות או באילות השדה - אמר הקב"ה לישראל אם אתם מקיימין את השבועה מוטב, ואם לאו אפקיר בשרכם כצבאות וכאילות השדה.
2. אלו מימרות ומעשים נוספים למדנו בענין ארץ ישראל?
  - א. ר"א: כל הדר בארץ ישראל שרוי בלא עון, שנאמר: '... העם היושב בה נשוא עון'. אמנם לרבא הפסוק מדבר על החולים, שעוונותיהם מתמלקים.
  - ב. רב ענן: כל הקבור בארץ ישראל - כאילו קבור תחת המזבח.
  - ג. עולא היה רגיל לעלות מבבל לא"י ואעפ"כ נפטר בחו"ל - אמר על כך ר"א: אתה עולא על אדמה טמאה תמות.. אמרו לו: ארונו בא, אמר להם: אינו דומה קולטתנו מחיים לקולטתנו לאחר מיתה.
  - ד. היה אדם בא"י שנפלה לו יבמה בבבל, שאל את ר' חנינא האם לרדת לייבמה, א"ל: אחיו נשא כותית ומת, ברוך המקום שהרגו, והוא ירד אחריו?
3. אלו מימרות למדנו בענין מעלותיה של בבל?
  - א. רב יהודה בשם שמואל: כשם שאסור לצאת מא"י לבבל, כך אסור לצאת מבבל לשאר ארצות, כיוון שבבבל יש ישיבות המרביצות תורה תמיד.
  - ב. והוסיפו רבה ורב יוסף: אפילו מפומבדיתא לבי כובי שהוא כפר סמוך. ומעשה באדם שיצא מפומבדיתא לבי כובי, ונדהו רב יוסף. ואדם שיצא מפומבדיתא לאסתוניה מת.
  - ג. רבה ורב יוסף: כשרין שבבבל - א"י קולטתן, כשרין שבשאר ארצות - בבל קולטתן. והכוונה לענין קבורה.
  - ד. לענין יחוסין: כל הארצות עיסה [עירוב בפסולת] ביחס לארץ ישראל, וארץ ישראל עיסה ביחס לבבל.
  - ה. רב יהודה: כל הדר בבבל - כאילו דר בארץ ישראל, שנאמר: 'הוי ציון המלטי יושבת בת בבל'.
  - ו. אביי: מסורת בידינו: בבל לא תראה 'חבלי דמשיח' וביארו שהכוונה להוצל דבנימין, ויכנוהו 'קרן של הצלה'.
4. ר' אלעזר: מתים שבחוץ לארץ אינם חיים בתחיית המתים, מנין?
  - א. להו"א: שנאמר: 'ונתתי צבי בארץ חיים.. רק ארץ שצביוני בה - מתיה חיים. ודחה ר' אבא בר ממל: ש'נבלתי יקומן' - היינו מתים שבחוץ לארץ, והפירוש של 'ונתתי צבי.. אביא עליהם מלך מהיר וקליל כצבי - נבוכדנצר.
  - ב. אלא: 'נותן נשמה לעם עליה ורוח ההולכים בה'. ולפ"ז 'נבלתי יקומן' מדבר על נפלים. ורבי אבא בר ממל דרש מפסוק זה כר' אבהו: אפילו שפחה כנענית שבא"י - מובטח לה שהיא בת העולם הבא, 'עם עם' בג"ש. ורוח ההולכים בה - ר' יוחנן: כל המהלך ארבע אמות בארץ ישראל - מובטח לו שהוא בן העולם הבא. ולר' אלעזר, צדיקים שבחוץ לארץ יקומו לתחיה ע"י גלגול ולא יצטערו בזה כיון שמחילות נעשות להם בקרקע. ונשאתני ממצרים וקברתני בקבורתם - יודע היה יעקב שצדיק גמור היה, ואע"פ שמתים שבחו"ל חיים, הטריח את בניו שמא לא יזכה למחילות. כיצא בדבר אתה אומר: וישבע יוסף את בני ישראל הטריח את אחיו ארבע מאות פרסה - שמא לא יזכה למחילות.
5. מה כתבו לו אחיו של רבה בר נחמני במכתב שיעלה לארץ ישראל?
  - א. מעשה באחד שהיה מצטער על אשה אחת שהיתה גרה בחו"ל וביקש לירד, כיון ששמע את המימרא דלעיל שיודע היה יעקב וכו' גלגל עצמו בצער בארץ ישראל עד יום מותו.

- ג. **אף על פי שחכם גדול אתה**, אינו דומה לומד מעצמו ללומד מרבו, ובארץ ישראל יש לך את רבי יוחנן.
- ג. **ואם אין אתה עולה, הזהר בשלשה דברים**: אל תרבה בישיבה - שישיבה קשה לתחתוניות, ואל תרבה בעמידה - שעמידה קשה ללב, ואל תרבה בהליכה - שהליכה קשה לעינים, אלא שליש בישיבה, שליש בעמידה, שליש בהילוך. כל ישיבה שאין בה סמיכה - עמידה שיש בה סמיכה נוחה הימנה.
- ד. **סיימו בדבר הלכה** - יצחק ושמעון ואושעיא אחיו אמרו דבר אחד: הלכה כר' יהודה בפרדות - פרדה שתבעה, אין מרביעין עליה לא סוס ולא חמור אלא מינה. [יצחק - זה רבי יצחק נפחא, שמעון - זה ר"ש בן פזי, ויש אומרים: ריש לקיש, אושעיא - זה רבי אושעיא ברבי]
6. **ר' אלעזר: עמי הארצות אינן חיים, שנאמר: מתים כל יחיו וגו'. והכוונה למי שנאמר בו 'רפאים כל יקומו', מרפה עצמו מדברי תורה. מה טען לו ר' יוחנן?**
ר' יוחנן: לא נוח לאדונך שכך אתה אומר ואף הם יקומו, ואילו הפסוק נאמר במרפה עצמו לעבודת כוכבים.
ענה ר' אלעזר: מקרא אחר אני דורש לסייע לדברי, 'כי טל אורות טליך וארץ רפאים תפיל', כל המשתמש באור תורה - אור תורה מחייהו, וכל שאין משתמש באור תורה - אין אור תורה מחייהו.
כיון שראה שר' יוחנן מצטער אמר לו - רבי, מצאתי להן תקנה מן התורה:
'ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום' - וכי אפשר להדבק בשכינה - הרי כתיב: כי ה' אלקיך אש אוכלה, אלא, כל המשיא בתו לתלמיד חכם, והעושה פרקמטיא לתלמידי חכמים, [מתעסק בממון ת"ח כדי להגיע לידם שכר והם פנויין לעסוק בתורה] והמהנה תלמידי חכמים מנכסיו, מעלה עליו הכתוב כאילו מדבק בשכינה. וע"ז נאמר 'חיים כולכם היום'.
כיוצא בדבר - פירשו: את הפסוק 'ולדבקה בו' על המשיא בתו וכו' שמעלה עליו הכתוב כאילו מדבק בשכינה.
7. **אלו מימרות של ר' חייא בר יוסף בענין תחיית המתים?**
 א. עתידים צדיקים שמבצצין ועולין בירושלים, שנאמר: ...
 ב. עתידים צדיקים שיעמדו במלבושיהן, ק"ו מחטה: מה חטה שנקברה ערומה יוצאה בכמה לבושין, צדיקים שנקברו בלבושיהן על אחת כמה וכמה.
 ג. עתידה א"י שתוציא בימות המשיח גלוסקאות וכלי מילת [בגדים מצמר משובח], שנאמר: 'יהי פסת בר בארץ'.
8. **אלו דרשות למדנו בענין השפע של ארץ ישראל לעתיד לבא?**
 א. **'יהי פסת בר בארץ בראש הרים'** - עתידה חטה שתתמר כדקל ועולה בראש הרים, שמא תאמר, יש צער לקוצרה? תלמוד לומר: 'ירעש כלבנון פרו', הקב"ה מביא רוח מבית גזזיו ומנשבה עליה ומשרה את סלתה, ואדם יוצא לשדה ומביא מלא פיסת ידו, וממנה פרנסתו ופרנסת אנשי ביתו.
 ב. **'עם חלב כליות חטה'** - עתידה חטה שתהא כשתי כליות של שור הגדול, ואל תתמה, שהרי שועל קינן בלפת, ושקלוהו ומצאו בו ששים ליטרין בליטרא של צפורי.
ומצינו עוד על השפע שבתקופת התנאים:
מעשה בשיחין, באחד שהניח לו אביו שלשה בדי חרדל, ונפשח אחד מהן ונמצאו בו תשעה קבין חרדל, ועציו סיככו בו סוכת יוצרין.
ר"ש בן תחליפא: קלח של כרוב הניח לנו אבא, והיינו עולים ויורדים בו בסולם.
 ג. **ודם ענב תשתה חמר** - בעולם הזה יש בו צער לבצור ולדרוך, בעולם הבא [ימות המשיח] - מביא ענוה אחת בקרון או בספינה ומניחה בזוית ביתו, ומספק הימנה כמו חבית גדולה, ואת החרצן מסיקין תחת התבשיל, ובכל ענבה יהיה שלשים גרבי יין.
 ד. **אוסרי לגפן עירה** - לכל גפן שבא"י צריך תושבי עיר שלמה לבוצרו.
 ה. **ולשורקה בני אתונו** - כל אילן סרק שבא"י יוציא משוי שתי אתונות.
כבס ביין לבושו - יש בו יין. **ודם ענב תשתה חמר** - צבעו אדום. **סותה** - מרוה, משכר. **חכלילי עינים מיין**, כל חיך שטועמו אומר לי, לי. **ולבן שנים מחלב**, אל תיקרי לבן שינים אלא לבן שנים, שיפה הוא אף לזקנים.
פשוטו של מקרא זה נאמר - לגבי שאמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה: רבש"ע, רמוז בעיניך, הראני פנים שוחקות, ויהיה זה מתוק לי מיין, והראה לי שיניך ויהיה זה מתוק לי מחלב.
ר' יוחנן: טוב המלבין שינים לחבירו יותר ממשקהו חלב, שנאמר: ולבן שנים מחלב, אל תקרי לבן שינים אלא לבון שינים.
9. **רב חייא בר אדא היה מלמד את ילדי ריש לקיש**, התבטל שלשה ימים ולא בא, שאלו ר"ל מדוע, אמר לו דלית אחת [כרם המודל על גבי כלונסות] הניח לי אבא, ובצרתי ממנה יום ראשון 300 אשכולות ומכל אשכול יצא סאה, יום השני 300 אשכולות ומכל שתיים יצא סאה, ביום השלישי 300 אשכולות ומכל שלש יצא סאה, ועוד הפקרתי יותר מחציה.
אמר לו ריש לקיש אלמלי התבטלת מעבודתך כמלמד, הכרם לא היה מתמעט.
10. **רמי בר יחזקאל הזדמן לבני ברק** - ראה עיזים שאוכלות מתחת לעצי תאנה והיה נוטף דבש מהתאנים וחלב מהעיזים ומתערבים ונעשים כנחל אמר: היינו זבת חלב ודבש.
11. **ר' יעקב בן דוסתאי**: מלוד לאונו הוא מרחק שלשה מילין, פעם אחת הקדמתי לפני עלות השחר והלכתי מרחק זה עד קרסולי בדבש של תאינים.
12. **ר"ל**: ראיתי זבת חלב ודבש של צפורי, והיה בשטח של 16 מיל על 16 מיל.
13. **רבה בר בר חנה**: ראיתי זבת חלב ודבש של כל ארץ ישראל, ואם הייתי מצרף את הכל יחד היה זה 22 פרסאות על 22 פרסאות.